

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Avdelning 4

DOM
2018-01-04
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
T 11204-16

PARTER

Kärande

Jessica MacDowall, 19711220-4909
Villagatan 24 B lgh 1002
114 32 Stockholm

Ombud: Advokat Ia Sweger
Advokatfirman Sweger & Boström KB
Mailbox 553
114 11 Stockholm

Svarande

Paul MacDowall, 19710210-4630
Karl Gerhards Väg 23 A Lgh 1103
133 35 Saltsjöbaden

Ombud: Advokat Maarit Eriksson
Advokat Maarit Eriksson AB
Vallhallavägen 124
114 41 Stockholm

DOMSLUT

1. Jessica MacDowall ska ensam ha vårdnaden om Norah MacDowall, 061125-4749, och Ian MacDowall, 090507-4696.
  2. Paul MacDowalls yrkande om umgänge avslås.
  3. Jessica MacDowalls yrkande om ersättning för rättegångskostnader avslås.
-

Dok.Id 1807376

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 8307 104 20 Stockholm	Scheelegatan 7	08-561 654 10 E-post: stockholms.tingsratt.avdelning4@dom.se www.stockholmstingsratt.se	08-561 650 04	måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Parterna träffades år 2003 och ingick äktenskap med varandra år 2006. I november 2006 föddes dottern Norah och i maj 2009 sonen Ian. I februari 2013 ansökte Paul MacDowall om äktenskapsskillnad vid Nacka tingsrätt. En deldom på äktenskapsskillnad meddelades i oktober 2013. I målet processade parterna vidare om vårdnad, boende och umgänge beträffande Norah och Ian. De nådde en samförståndslösning som fastställdes i dom den 23 september 2015. Enligt denna skulle vårdnaden om barnen vara gemensam, barnen bo stadigvarande hos Jessica MacDowall och ha rätt till umgänge med Paul MacDowall ojämna veckor torsdag till måndag och jämna veckor torsdag till fredag samt vartannat lov.

Det har i målet framkommit att parterna även har tvistat om underhållsbidrag, jämkning av äktenskapsförord och försäljning av samägd egendom samt tvistar alltjämt om klander av bodelningen.

Parterna har båda beskrivit sitt äktenskap som tidvis stormigt. Jessica MacDowall har gjort gällande att Paul MacDowall har utsatt henne för fysiska och psykiska kränkningar. Paul MacDowall är i februari 2016 av Svea hovrätt dömd för grov kvinnofridskränkning till åtta månaders fängelse. Enligt domen ägde gärningarna rum mellan juni 2009 och sommaren 2012. Paul MacDowall har helt förnekat att han skulle ha gjort sig skyldig till brott och har ansökt om resning av hovrättens dom.

Parterna flyttade rent faktiskt ifrån varandra någon gång i början av 2013. Barnen bodde inledningsvis växelvis mellan sina föräldrar; först i den tidigare gemensamma bostaden och sedan i samma bostad efter att Jessica MacDowall hade tillerkänts kvarboenderätten till denna och i Paul MacDowalls nya bostad. I slutet av 2014 beslutades att barnen skulle ha sitt stadigvarande boende hos Jessica MacDowall och ha rätt till umgänge med Paul MacDowall varannan helg. Detta synes i huvudsak ha gällt fram till dess att samförståndslösningen träffades, vars innehåll har redogjorts för ovan. I augusti 2016 började Paul MacDowall avtjäna sitt fängelsestraff. Enligt uppgift

frigavs han villkorligt den 25 januari 2017. Under fängelsetiden träffade inte barnen honom.

Jessica MacDowall ansökte om stämning i detta mål i augusti 2016. Tingsrätten beslutade interimistiskt den 19 december 2016 att barnen skulle ha rätt till umgänge med Paul MacDowall i närvaro av umgängesstöd vid tre tillfällen och därefter varannan helg med upptrappning på visst sätt. I samma beslut avslog tingsrätten Jessica MacDowalls interimistiska yrkande om ensam vårdnad. Umgänge ägde rum mellan Ian och Paul MacDowall på föreskrivet sätt under första delen av 2017.

Tingsrätten meddelade ett nytt interimistiskt beslut den 12 juli 2017 och ändrade veckoslutumgänget beträffande Ian på visst sätt samt avslog Paul MacDowalls yrkande om sommarumgänge. I samma beslut tillerkändes Jessica MacDowall ensam vårdnad interimistiskt om båda barnen.

Beslutet angående umgänge mellan Paul MacDowall och Ian har därefter omprövats vid två tillfällen på begäran av Jessica MacDowall. Efter överklagande från Jessica MacDowall har Svea hovrätt den 20 november 2017 beslutat att umgänge mellan Ian och Paul MacDowall ska äga rum dagtid varannan helg.

YRKANDEN M.M.

Jessica MacDowall har yrkat att tingsrätten förordnar att vårdnaden om Norah och Ian ska tillerkännas henne ensam samt att tingsrätten upphäver allt fastställt umgänge mellan barnen och Paul MacDowall. Yrkandena har framställts interimistiskt.

Paul MacDowall har bestritt Jessica MacDowalls yrkanden samt för egen del yrkat att tingsrätten i första hand förordnar att vårdnaden om Norah och Ian ska vara gemensam mellan parterna och att barnen ska bo växelvis mellan parterna från måndag efter skolans slut i jämn vecka till måndag morgon i ojämna vecka hos honom och från måndag efter skolans slut i ojämna vecka till måndag morgon i jämn vecka hos Jessica

MacDowall. I andra hand har Paul MacDowall yrkat att vårdnaden om barnen ska vara gemensam och att de ska bo stadigvarande hos honom. För det fall tingsrätten anser att vårdnaden om barnen ska tillfalla någon av parterna ensam har han yrkat att han tillerkänns ensam vårdnad om barnen.

För det fall Jessica MacDowall tillerkänns ensam vårdnad om barnen eller för det fall barnen ska ha sitt stadigvarande boende hos henne, har Paul MacDowall yrkat umgänge med barnen varannan vecka från onsdag eftermiddag till efterföljande måndag morgon, samt under lov och storhelger enligt följande.

- Jul ojämnna år med start 2017 från sista skoldagens eftermiddag före lovet till den 30 december.
- Vartannat nyår med start 2018/2019 från den 30 december till första skoldagen efter lovet.
- Sportlov jämna år med start 2018 från sista skoldagens eftermiddag före lovet till första skoldagen efter lovet.
- Påsklov ojämnna år med start 2019 från sista skoldagens eftermiddag före lovet till första skoldagen efter lovet.
- Höstlov jämna år med start 2018 från sista skoldagens eftermiddag före lovet till första skoldagen efter lovet.
- Varje sommarlov fyra veckor om två perioder (2x2) där han väljer sommarveckor senast den 14 mars jämna år med start 2018, och att Jessica MacDowall väljer sommarveckor senast den 14 mars ojämnna år med start 2019.

Paul MacDowall har framställt samtliga yrkanden interimistiskt.

Jessica MacDowall har bestritt Paul MacDowalls yrkanden. Hon har även yrkat att Paul MacDowall ska ersätta henne för onödiga rättegångskostnader med 17 160 kr.

Paul MacDowall har bestritt Jessica MacDowalls yrkande om ersättning för rättegångskostnader.

PARTERNAS GRUNDER Jessica MacDowall

Det föreligger djupa samarbetssvårigheter mellan parterna som utesluter en gemensam vårdnad, ett växelvis boende och ett omfattande umgänge. Det är inte förenligt med Norahs bästa att fastställa något umgänge. Det kan inte heller vara lämpligt eller förenligt med Ians bästa utifrån gällande dom och vad som har skett under senare tid mellan Paul MacDowall och Ian, att Ian tvingas till umgänge med sin pappa. Vad avser Ian ska även beaktas att han eventuellt kommer att få behandling på BUP och att en sådan behandling kan äventyras om umgänge pågår samtidigt.

Vad gäller yrkandet om rättegångskostnader har Paul MacDowall genom sitt agerande orsakat henne onödiga processkostnader som han ska ersätta henne fullt ut med. Paul MacDowall har i målet ändrat sin inställning och sina yrkanden på ett sådant sätt att detta har försenat processen och därmed det slutliga avgörandet i målet.

Paul MacDowall

Det är förenligt med barnens bästa att vårdnaden om dem utövas av parterna gemensamt. Jessica MacDowall har saboterat hans umgänge med barnen. Hon vägrar all kontakt med honom. Om Jessica MacDowall får ensam vårdnad finns det en tydlig risk och att han utestängs från barnens liv. Parterna har haft konflikter om ekonomiska frågor efter separationen men inte samma typ av svår konflikt kring barnen. Samtliga processer har haft sin grund i ekonomiska frågor. Jessica MacDowall har aktualiserat dessa processer. Det finns alla förutsättningar efter avslutande av denna process att parterna kan fatta gemensamma beslut kring barnen. Han är lämplig som vårdnads-havare och umgängesförälder. Han har inte utsatt varken Jessica MacDowall eller barnen för våld. Om tingsrätten anser att vårdnaden ska vara ensam för någon av parterna är han den som kan tillgodose barnens behov av båda sina föräldrar. Jessica MacDowall har på ett skadligt sätt dragit in Norah i konflikten och på så sätt skapat en allians mellan henne och Norah.

Det finns inte någon grund för att ålägga honom ersättningsskyldighet för Jessica MacDowalls rättegångskostnader. De förseningar av målet som har förekommit har berott enbart på hur Jessica MacDowall har ändrat sin inställning.

UTREDNING

Parterna har hörts i fria partsförhör. I förhören har de ingående berättat om deras samlevnad och tiden därefter och de har detaljerat beskrivit vad som har hänt mellan dem i olika avseenden.

På Jessica MacDowalls begäran har vittnesförhör hållits med

- familjerättssekreteraren Ingrid Laurell som har gjort den vårdnads-, boende- och umgängesutredning som tingsrätten har inhämtat,
- kuratorn Miriam Centerwall som arbetar på barnens skola,
- Anders Hammar som är Ians lärare,
- familjerättssekreteraren Kajsa Andersson som har träffat Ian för det kompletterande barnsamtal som tingsrätten har förordnat om,
- Catharina Robacken som är hennes mamma,
- Eva Lena Nilsen som är Norahs lärare, samt
- psykologen Hanna Westerbom som har träffat Ian efter att han har remitterats till BUP.

På Paul MacDowalls begäran har vittnesförhör hållits med

- Charlotta Smith om är hans kusin,
- Viveka MacDowall som är hans mamma,
- Magnus Larsson som är en granne till honom,
- Göran Tamm som är en f.d. granne till honom,
- Ann Lund som är en granne till honom,
- Annika Hamph som är en granne till honom, samt
- Carl Österberg som på hans uppdrag har genomfört en utredning som ligger till grund för den resningsansökan som har lämnats in till Högsta domstolen.

Parterna har åberopat en omfattande skriftlig bevisning.

Tingsrätten har inhämtat en vårdnad-, boende- och umgängesutredning från familjerätten, Östermalms stadsdelsförvaltning. Den är daterad den 29 mars 2017. I denna föreslås att

- Jessica MacDowall får ensam vårdnad om barnen,
- att barnen ska ha sitt stadigvarande boende hos Jessica MacDowall,
- att Ian ska ha umgänge med Paul MacDowall vartannat veckoslut från fredag eftermiddag till måndag morgon efter upptrappning med först varannan lördag och söndag och sedan varannan lördag till söndag,
- att Norah ska ges fortsatt möjlighet till umgänge i närvaro av umgängesstöd och parallellt erbjudas stödjande samtal av någon professionell tillsammans med Paul MacDowall.

Tingsrätten har även uppdragit åt familjerätten att hålla ett kompletterande barnsamtal med Ian och så har skett.

DOMSKÄL

Rättsliga utgångspunkter

I 6 kap. 2 a § föräldrabalken föreskrivs att barnets bästa ska vara avgörande för alla beslut om vårdnad, boende och umgänge. Det innebär att barnets bästa ska gå före andra intressen såsom exempelvis rättvisa mellan föräldrarna eller en förälders behov av kontakt med barnet. Vid bedömande av vad som är bäst för barnet ska det särskilt fästas avseende vid risken för att barnet utsätts för övergrepp, olovligen förs bort eller hålls kvar eller annars far illa. Detsamma gäller om det finns risk för att någon annan i familjen utsätts för övergrepp. Därtill ska det särskilt fästas avseende till barnets behov av en nära och god kontakt med båda föräldrarna. Bedömningen av vad som är barnets bästa får göras från fall till fall, beroende på omständigheterna i det enskilda fallet.

Hänsyn ska tas till barnets vilja med beaktande av barnets ålder och mognad.

Vid bedömningen av om vårdnaden ska vara gemensam eller tillfalla den ena föräldern ensam, ska särskilt fästas avseende vid föräldrarnas förmåga att samarbeta i frågor som rör barnet (6 kap. 5 § andra stycket föräldrabalken). Gemensam vårdnad får anses förutsätta att det finns en realistisk möjlighet för föräldrarna att gemensamt och inom rimlig tid lösa de frågor som rör barnet och hantera de delade meningar som kan finnas. Detta måste ske utan att de mer regelmässigt behöver hjälp utifrån för att fatta beslut och utan att det uppstår ständiga konflikter som drabbar barnet. Uttryck för brist på förtroende för den andra föräldern liksom för bristande vilja eller förmåga att vara flexibel och jämka samman sin uppfattning med den andres är tecken som tyder på att gemensam vårdnad kan vara oförenlig med barnets bästa. Gemensam vårdnad kräver att föräldrarna kan ta ett gemensamt ansvar. En konflikt mellan föräldrarna bör dock inte utesluta gemensam vårdnad om motsättningarna kan antas vara av övergående natur och därför inte bedöms hindra ett fungerande samarbete på längre sikt i frågor som rör barnet. (NJA 2007 s. 382)

Om barnet står under båda föräldrarnas vårdnad kan rätten besluta vem av föräldrarna som barnet ska bo tillsammans med (6 kap. 14 a § föräldrabalken).

Ett barn ska ha rätt till umgänge med en förälder som det inte bor tillsammans med. Föräldrarna har ett gemensamt ansvar för att barnets behov av umgänge med en förälder som barnet inte bor tillsammans med, så långt som möjligt tillgodoses (6 kap. 15 § föräldrabalken). Det är barnets intresse och behov som ska vara avgörande. En förälder har inte någon absolut rätt till umgänge med barn som den inte bor tillsammans med. Om barnet har behov av det kan rätten bestämma att en person som utses av socialnämnden ska medverka vid umgänge (6 kap. 15 c § föräldrabalken).

Tingsrätten har nu utifrån dessa utgångspunkter att ta ställning till hur det ska vara beträffande vårdnad, boende och umgänge gällande parternas barn Norah och Ian.

Hos vem av föräldrarna ska barnen bo?

Tingsrätten inleder med att ta ställning till hos vem av föräldrarna som barnen ska bo. I denna del har *Jessica MacDowall* gjort gällande att det är hos henne som barnen har sin fasta punkt och att det är deras önskan att bo kvar hos henne. *Paul MacDowall* har invänt att barnen skulle ha det bättre hos honom och han har ifrågasatt Jessica MacDowalls föräldraförmåga då hon enligt hans uppfattning på olika sätt drar in barnen i parternas konflikter och använder dem för att skaffa sig fördelar i processer.

Tingsrätten konstaterar att barnen sedan några år tillbaka bor stadigvarande hos Jessica MacDowall. De synes ha funnit sig väl tillrätta hos henne och annat har inte framkommit än att de trivs på den skola de går på med lärare och kamrater. De har också bland annat till familjerättssekreterare uttryckt att de vill bo kvar hos sin mamma. Tingsrätten anser att det är till Norahs och Ians bästa att de rådande förhållandena består.

Kan vårdnaden vara gemensam?

Nästa fråga att ta ställning till är om vårdnaden om barnen ska vara gemensam mellan parterna eller ensam för någon av dem; i första hand då för Jessica MacDowall eftersom barnen stadigvarande ska hos henne. *Jessica MacDowall* har beträffande vårdnadsfrågan pekat på att parterna har processat med varandra alltsedan separationen år 2013, att de inte har någon fungerande kommunikation med varandra och att deras problem att samarbeta med varandra är djupgående och inte av övergående karaktär. *Paul MacDowall* har å sin sida hävdatt att parterna har kunnat samarbeta angående barnen och att en gemensam vårdnad enligt hans uppfattning kan fungera om Jessica MacDowall får givna ramar att hålla sig till.

Enligt tingsrättens uppfattning har det tydligt framkommit under huvudförhandlingen och även annars i målet att parterna hyser en djup misstro mot varandra. Denna har bland annat tagit sig uttryck i konstanta rättsprocesser. Parterna har vitt skilda uppfattningar om det mesta. Det har inte funnits någon fungerande kommunikation mellan dem på flera år. Det är tingsrättens bestämda uppfattning att en gemensam

vårdnad inte fungerar under rådande förhållanden. Tingsrätten kan inte heller se att parternas samarbetssvårigheter skulle kunna överbryggas inom den närmaste tiden.

Tingsrätten har beaktat att det finns en viss risk för att Paul MacDowall utestängs från barnens liv om Jessica MacDowall får ensam vårdnad om barnen. Den risk för fortsatta konflikter mellan parterna som en gemensam vårdnad enligt tingsrättens uppfattning innebär är dock betydande. En gemensam vårdnad är därför inte förenlig med barnens bästa.

Mot bakgrund av det anförda ska den fortsatta ensamma vårdnaden för Jessica MacDowall bestå. Detta innebär att domslutet inte kommer att innehålla något förordnande om boendet.

Ska umgänget med barnen vara reglerat?

Tingsrätten har slutligen att ta ställning till om det ska fastställas något umgänge mellan barnen och Paul MacDowall. *Jessica MacDowall* har i denna del gjort gällande att barnen inte vill träffa Paul MacDowall och att de behöver stöd för att återknyta till honom. *Paul MacDowall* har å sin sida framhållit att barnen har rätt till ett omfattande umgänge med honom och att Jessica MacDowall på olika sätt motarbetar detta.

Tingsrätten konstaterar inledningsvis att Norah inte har träffat eller haft kontakt med sin pappa sedan augusti 2016. Vad gäller Ian har framkommit att Ian inte träffade sin pappa mellan augusti 2016 då Paul MacDowall började avtjäna det fängelsestraff han dömdes till, och februari 2017 då umgänget med umgängesstöd sattes igång. Då träffades Paul MacDowall och Ian med umgängesstöd tre gånger och såvitt framkommit, därefter dagtid varannan helg vid några tillfällen. Det var inget umgänge mellan slutet av april 2017 och augusti 2017. Därefter har de träffats varannan helg och efter hovrättens beslut den 20 november 2017 endast då på dagtid.

Då det gäller barnens inställning till umgänge har barnen kommit till tals i den vårdnads-, boende- och umgängesutredning som tingsrätten har inhämtat. Vad först

gäller Norah hölls ett samtal med henne den 15 mars 2017. I detta beskriver hon sin relation till sin pappa och hur hon ser på framtiden. Hon uttrycker tveksamhet inför att träffa sin pappa och säger att en annan person i så fall måste vara med. Hon berättar att pappa skriker och gapar och att han talar illa om hennes mamma med bland annat användande av fula ord.

I utredningen finns även beskrivet hur det umgänge med umgängesstöd som tingsrätten förordnade om gick till. Norah skulle ha träffat sin pappa den 15 februari, den 18 februari 2017 och den 11 mars 2017. Vid det första tillfället sa Norah att hon inte ville träffa sin pappa, att inget kunde få henne att ändra sig och att hon inte ville hälsa något till pappa. Vid det andra tillfället upprepade hon att hon inte ville och inte tänkte följa med och att hon inte ville hälsa något till pappa. Hon sa också att pappa bara är snäll när umgängesstödjaren är med. Vid det tredje tillfället låg Norah i sängen när umgängesstödjaren kom. Norah sa även då att hon inte ville träffa pappa, att pappa bara är snäll när någon annan är med och att hon inte ville hälsa honom något. När umgängesstödjaren sa att barnen ska träffa pappa själva i fortsättningen frågade Norah om de måste det.

Vad gäller Norahs inställning till umgänge därefter har, utöver Jessica MacDowalls uppgifter om att Norah inte vill träffa sin pappa, i förhör med kuratorn *Miriam Centerwall* framkommit att Norah säger sig inte vilja det. Norah sökte upp Miriam Centerwall den 5 december 2017. Norah sa då att hon inte vill träffa sin pappa eftersom denne gapar och skriker och är arg. Norah sa också att hon är orolig för Ian då denne är hos pappa samt att hon mår dåligt, hade koncentrationssvårigheter och svårt att sova.

Då det gäller Ians önskemål om att träffa sin pappa framkom i vårdnads-, boende- och umgängesutredningen att Ian ville träffa sin pappa ganska mycket. Han berättade att han ibland längtade efter sin pappa när denne avtjänade sitt fängelsestraff och att han blev glad när han såg honom igen därefter. Ian berättade också att pappa kan bli väldigt arg och höjer då rösten vilket inte känns bra. Enligt Ian kan pappa bli arg av

ingenting. Pappa är snäll ibland men han är mer arg och mest arg på Norah. Ian vågar inte säga ifrån och bli arg på pappa. Pappa skriker dock inte så mycket när de hälsar på farmor och farfar.

Det finns omständigheter som tyder på att Ians inställning till att träffa sin pappa har förändrats under hösten 2017. Utöver Jessica MacDowalls uppgifter om att så är fallet har det framkommit att Ian vid några tillfällen till sin lärare *Anders Hammar* har uttryckt oro inför umgänge. Enligt Anders Hammars uppfattning har Ian uppvisat en äkta oro. Vid ett tillfälle kom Ian till honom och sa att han inte ville åka till sin pappa. Ian var ledsen och sa att han kände ångest. Då ringde de till Jessica MacDowall. Ian sa till henne att han inte ville till sin pappa och föreslog själv att han skulle ringa till pappa och berätta det, vilket han gjorde. Anders Hammar pratade också med Paul MacDowall. Paul MacDowall kom till skolan och pratade med Ian. Det blev bestämt att Ian skulle åka till sin pappa. Anders Hammar upplevde Ian som lite tyngd men att denne fann sig i detta. En annan gång kom Ian till honom och sa återigen att han inte ville åka till sin pappa. Då frågade Anders Hammar lite mer om varför och Ian sa att pappa skriker. Vid ett annat tillfälle när Ian skulle träffa sin pappa sa Ian till en vikarie att han inte ville göra det. Då tog vikarien honom till skolans kurator, *Miriam Centervall*.

Miriam Centervall har berättat följande om det mötet, som ägde rum den 10 november 2017. Ian var ledsen och berättade att han inte ville åka till sin pappa. Ian sa att hans föräldrar bråkar samt att pappa blir arg för att han säger sanningen och att denne visar det genom att skrika. Hon upplevde Ians känslor som äkta och att denne var upprörd och ängslig. Hon ringde till Jessica MacDowall som kom till skolan. Hon gjorde också en orosanmälan till socialtjänsten.

Tingsrätten har förordnat om ett kompletterande barnsamtal med Ian. Samtalet hölls den 24 oktober 2017 av *Kajsa Andersson*, som också har hörts i rätten. Hon har beskrivit att Ian säger att det inte känns bra när han träffar pappa då pappa gapar och skriker när de ses, vilket känns otryggt. Vid ett tillfälle skrek pappa bland annat om det

som Ian hade sagt till handläggarna på familjerätten i utredningen. Pappa skrek att Ian och Norah förstör hans liv och att de inte kan säga så som de sa till handläggarna. Ian låste då in sig på toaletten och grät. Han får inte ringa till mamma när han är hos pappa. Det är värre hos pappa nu när inte Norah är med. Ian tycker inte om när pappa skriker då det gör Ian rädd. Det händer hela tiden att pappa skriker. Ian har inte gjort något roligt tillsammans med pappa. En helg snackade pappa skit om mamma och sa fula saker om henne. Först ville Ian träffa pappa men det var ett misstag. Ian kan inte säga något positivt om pappa. Han vill inte ha någon kontakt med pappa alls.

Ian har vidare nyligen varit på två samtal hos BUP och då träffat barnpsykologen *Hanna Westerbom*. Till henne har Ian sagt att han inte vill träffa sin pappa alls, att han har varit rädd när pappa har hämtat honom och att han längtar efter sin mamma då han är hos sin pappa.

Tingsrätten gör följande bedömning.

Tingsrätten vill börja med att framhålla att om något umgänge ska regleras är detta verkställbart på så sätt att det kan framtvingas med vite eller polishämtning i ett verkställighetsärende. Någon omprövning av domen ska då inte ske utan verkställighet ska vägras endast om det är uppenbart oförenligt med barnets bästa att umgänge enligt domen äger rum. Det sagda innebär att en domstol i en dom inte bör reglera ett umgänge om det finns tveksamheter kring om detta verkligen skulle fungera.

Tingsrätten vill vidare framhålla att det som har framkommit i målet ger på ett allmänt plan ett starkt intryck av att barnen är påverkade av den djupa konflikt som finns mellan föräldrarna. Ian och Norah har alltsedan parternas separation levt med föräldrarnas djupa misstro och bristande förtroende för varandra och tingsrätten utgår från att de på olika sätt har fått del av parternas negativa uppfattning om den andra föräldern. Barnen behöver skyddas från denna djupa föräldrakonflikt och tingsrätten ser risker för deras hälsa och utveckling om så inte sker.

Utifrån de samtal som olika professionella aktörer har haft med barnen får tingsrätten en bild av att båda barnens förhållande till pappa är komplicerat. De beskriver honom som krävande och att han uppträder olämpligt genom att skrika på dem. Ian har uttryckt rädsla. Ian har också berättat att pappa har haft synpunkter på vad han och Norah har berättat till familjerätten och att Paul MacDowall i närtid har talat illa om Jessica MacDowall.

Barnen har en negativ uppfattning om pappa och kan ange logiska skäl för detta. Det är oacceptabelt att en förälder skriker på sina barn på ett sätt som skrämmer dem och det är inte förenligt med ett gott föräldraskap att tala illa om den andre föräldern eller ha synpunkter på vad barnen berättar för myndighetspersoner.

Enligt Paul MacDowall är detta dock inte barnens verkliga bild av honom och att barnen har påverkats av mamma att säga ofördelaktiga saker om honom. Tingsrätten kan inte finna något egentligt objektivt stöd för att det skulle vara på det sättet. Det är fråga om flera samtal med liknande innehåll och det är en samstämmig bild som barnen ger. I denna del har tingsrätten vägt in att Anders Hammar uppfattade att Jessica MacDowall peppade Ian inför det umgängestillfälle när Ian ringde till henne och pratade. Tingsrätten har dock noterat att Miriam Centervall uppfattade Norah som ”lite styrd kanske” då Norah inte efterfrågade något ytterligare samtal med henne.

Även om barnen säkerligen är medvetna om hur Jessica MacDowall tänker och resonerar kring umgänge mellan barnen och Paul MacDowall är det inte samma sak som att befara att barnen skulle ge en genomgående och samstämmigt osann bild av hur de själva resonerar. Och alldeles oavsett om barnen skulle ha påverkats av mammas negativa bild av pappa är det den bild de har och har återgett. Det handlar då om att erbjuda barnen förutsättningar att få en bättre bild och fokusera på en bättre relation i framtiden.

Tingsrätten anser att barnen är i behov av stöd för att bearbeta relationen till pappa. De behöver känna sig trygga i denna relation, vilket de för närvarande inte gör. Paul

MacDowall behöver ta till sig hur barnen beskriver honom och tänka över hur han agerar som förälder. Det finns så länge som dessa obearbetade frågor existerar inte några förutsättningar att fastställa något umgänge i dom. Det är istället tingsrättens tro och förhoppning att barnen och Paul MacDowall får professionellt stöd för att återknyta till varandra på ett positivt sätt och bearbeta det som har hänt på senare tid.

Det nu anförda innebär sammanfattningsvis att Paul MacDowalls yrkanden om umgänge ska avslås.

Rättegångskostnader

I familjemål gäller som huvudregel att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad (6 kap. 22 § andra stycket föräldrabalken). En part kan dock förpliktas att helt eller delvis ersätta motpartens rättegångskostnad om han eller hon har förfarit på ett sådant sätt som stadgas i 18 kap. 3 eller 6 §§ rättegångsbalken eller annars om det finns särskilda skäl. Av det sistnämnda lagrummet framgår bland annat att en part som genom vårdslöshet eller försummelse vållar kostnad för motparten är skyldig att ersätta denna oavsett hur rättegångskostnaderna i övrigt ska bäras.

Jessica MacDowall har gjort gällande att Paul MacDowall har orsakat henne onödiga processkostnader genom att ändra sin inställning och därmed försena målets avgörande. Hennes ombud har därmed lagt ner 8,5 timmars arbete i onödan.

Tingsrätten gör följande bedömning.

Jessica MacDowall har för det första inte tydligt preciserat vilket arbete som har lagts ned i onödan eller på vilket sätt detta har varit onödigt och inte kommit till nytta i den fortsatta handläggningen. Tingsrätten noterar vidare följande. Målet var utsatt till huvudförhandling den 2 och 3 maj 2017. Inför förhandlingen förde parterna diskussioner om en samförståndslösning. Den 28 april 2017 inkom Paul MacDowall med en handling i vilken han uppgav sig ha ändrat sin inställning och att han medgav Jessica MacDowalls talan. Tingsrätten ställde in den kommande förhandlingen samma

dag. Därefter vidtog en omfattande skriftväxling om innebörden av detta medgivande och om vad Jessica MacDowall i sin tur medgav. Det var en uppgift för båda parter att klargöra den slutliga inställningen till olika frågor och vad som skulle regleras i dom i målet. Även om anledningen till att förhandlingen ställdes in var att Paul MacDowall medgav talan kan han inte ensam lastas för hur målet sedan har fördröjts och handlagts vidare på så sätt att han skulle betala en del av Jessica MacDowalls rättegångskostnader. Jessica MacDowalls yrkande härom ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 401)

Ett överklagande ställs till Svea hovrätt men ges in till tingsrätten senast den 25 januari 2018. Prövningstillstånd krävs.

Anna Flodin

I avgörandet har rådmannen Anna Flodin samt nämndemännen Claudio Crevatin, Veronica Jonsson och Sven Lindeberg (skiljaktig) deltagit.

Nämndemannen Sven Lindeberg anmäler skiljaktig mening vad gäller frågan om umgänge och anför följande. Föräldrarna har låtit sin konflikt gå ut över barnen. Detta framgår tydligt av den vårdnads-, boende- och umgängesutredning som tingsrätten har inhämtat. Barnen har under en längre tid plågats av konflikten och sannolikt sökt egna lösningar på den genom att avstå från umgänge med pappan. Men av utredningen framgår också att tidigare beslut om umgänge delvis har fungerat. Det är viktigt att föräldrarna bortser från sina egna behov och istället, tillsammans med familjerätten, värnar om barnens rätt till båda sina föräldrar. Det finns inte skäl att avstå från att reglera umgänget.

Mot bakgrund av det sagda ansluter jag mig till det förslag som lämnas i vårdnads-, boende- och umgängesutredningen. Under en inledande period om två umgängestillfällen med umgänge i närvaro av umgängesstöd ska umgänge därefter äga rum enligt föreslaget i nämnda utredning. Det är viktigt att hänsyn tas till barnens önskemål och förekommande aktiviteter liksom att mamma inte planerar in aktiviteter som stör umgänget.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I TVISTEMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen.

Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten. Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i hovrätten inte lagts fram tidigare, ska klaganden i mål där förlikning om saken är tillåten förklara anledningen till varför omständigheten eller beviset inte åberopats i tingsrätten. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.